

Szakszervezeti megbeszélések

Szardán több ágazati szakszervezet központi vezetősége értékelte az 1981. évi terv várható teljesítését, és meg tárgyalta a jövő évi munka elkészülteit.

A Bőripari Dolgozók Szakszervezetének központi vezetőségi ülésén Szabó Imre ipari miniszterhelyettes kiemelte, hogy az iparág nyeresége várhatóan mintegy 30 százalékkal haladja meg a múlt évi, a termelési terv szerinti, mérsékelt ütemű mennyiségi növekedése mellett. A vállalatok teljesítik a szocialista országokba irányuló exportkötéleteit.

A Textilipari Dolgozók Szakszervezetének központi vezetőségét Kelenyi Gábor ipari minisztériumi főtanácsos tájékoztatta az idej ter-

vek várható végrehajtásáról. A vállalatok kereskedelmi munkája javult, jobb áron értékesítették termékeiket, s növelték a magasabb kikészítésű, igényesebb cikkek arányát.

A Ruházatipari Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége a szakszervezet vezető, irányító munkájának, módszerének, munkastílusának továbbfejlesztéséről tanácskozott. Megállapították, hogy az üzemi demokrácia intézményrendszerének kialakítása, a bizalmi rendszer általánossá válása, az új alapszervezeti rendszer megteremtése mellett, a megváltozott magasabb követelmények teljesítéséhez szükséges a vezető-irányító munka továbbfejlesztése.

Új koksizólómű épül

A földmunkákkal és az üzemek alapozásával Dunaujvárosban megkezdtek a Dunai Vasmű új koksizólóművének építését. A kombinát előregedett koksizólója helyett 10 milliárd forint értékű beruházással, szovjet tervek alapján, korszerű koksizólóblokk épül. A nagyobb kamratérfogatú, teljesen gépített óriásblokk a jelenleginél félmillió tonnával többet, évente 1,3 millió tonna kohó- és háztartási kokszt állít majd elő. A művel jelentős importot takarítanak meg és a gazdaságos gyártás révén a befektetés négy év alatt megtérül. (MTI)

A pezsdülés ideje

Mondtuk, éveken át hajtogattuk: megváltoztak a cserearányok a világpiacon, megváltoztak külpiaci feltételeink. Az egyre dráguló energia- és nyersanyagárak időszakában leértékelődött a magyar munka a világpiacon, s ennek hatásait, óhatatlan, hogy hosszabb távon ne érezzük meg életszínvonalunkban is. Mondtuk, éveken át hajtogattuk, hogy jobb, céltudatosabb, rugalmasabb munkára van szükségünk ahhoz, hogy helyzetünk, feltételeink ne romoljanak tovább, hogy a kialakult tendenciákat megfordíthassuk. Mondtuk, mondogattuk, sikerült is sokszor valamelyest előbbre is lépünk, de valahogyan mindig is hiányoztak az igazi megoldás feltételei.

Hiányoztak, mert sem a vállalatok, sem az egyének nem voltak igazán érdekelték a jobb, rugalmasabb munkában. A vállalatok nem, mert nem működött igazán a gazdasági kényszer, mert szükség esetén — ilyen-olyan módon — a közönség rendbe hozta a gyöngéledők szénáját, éppen a legjobbakat elvont nyereség felhasználásával. A legrosszabbak a segítséget azonban legtöbbször csak „föltették”, s csak ritkán voltak képesek úgy felhasználni, hogy hosszabb távra kimásszanak a kátyúból. A legjobbak pedig — éppen a fokozott elvonás következtében — nem voltak képesek — nem érdemük, hanem — a társadalmi szükségletek és igények szerinti fejlődésre. De nem működött igazán a gazdasági kényszer és érdekelttség az egyén esetében sem. Hiszen a vezetők számíthattak arra, hogy baj esetén a vállalatot úgyis megsegítik, s anyagilag sem voltak túlságosan érdekelték abban, hogy vállalatuk valóban prosperáljon. Az ehhez szükséges rengeteg többlet-erőfeszítést ugyanis csak meglehetősen kevés többlettalajjal lehet honorálni. S ebből a szempontból a beosztottak sem voltak jobb helyzetben. A jövedelmek kiáramlásának pontos ellenőrzését és kézben tartását — az inflációs ráta kontrollját — szolgáló, szociális szempontokból táplálkozó egalitarizmusunk szinte lehetlenné tette, hogy valaki alapvetően módosítson anyagi helyzetén. Erre legfőbb munkaidőn kívül végzett, kevésbé hatékony többletmunkával nyílt lehetősége.

Időközben azonban kezdtünk rájönni, hogy az inflációs ráta növekedésének nemcsak a jövedelmekiáramlás szigorú kontrolljával vehetünk gátat, hanem a termelékenység, a hatékonyság javításával is. Azzal, ha a rendelkezésre álló munkaerő több árut és szolgáltatást tesz le a közönségszámra. Úgy, hogy ez lehetőleg ne járjon több anyag és energia importjával. Vagy ha igen, hát e többletimport ellentételezésére is bőven fusson a többlettermékből. Mindehhez azonban arra is szükség volt, hogy valóban felszabadítsuk az emberekben rejlő energiákat, hogy a többlettermelésben érdekeltté tegyük őket a többletjövödelmi lehetőségével, s azáltal is, hogy a korábbinál inkább hagyjuk érvényre jutni egyén és vállalat csékvései-nek meghatározó feltételrendszerében a gazdasági kényszert is.

Új szabályozók, új intézkedések születnek tehát. Új szabályozók, amelyek a korábbinál keményebb feltételeket támasztanak a vállalatokkal szemben, s amelyek csak a valóban hatékony, a népgazdaság egészségének értékrendszerét figyelembe vevő munka esetén biztosítanak jelentősebb nyereséget. És új intézkedések, amelyek lehetővé tették például kisvállalkozások alakítását, a vállalatok belüli végzett plusz

munkát. Mindez végül is fölszámolja lassanként az egyenlőségi szellemét. Igaz, tán irigységek szülője is lesz, ha jövedelmünk között nőnek majd a különbségek. De e különbségek valószínűleg mindenképp a munkának és a vállalkozókedvnek szerencsésen majd becsületet. Hiszen eddig is voltak sokan, akik — féltelgélően — jól kereshettek borralalóbból, hálapénzből, hétvégi munkából stb. Most szerencsére azoknak nő majd a száma, akik legális, ellenőrzött körülmények között végzett, társadalmilag hasznos munkával juthatnak nagyobb jövedelemhez. S nem is csak azazal, hogy többet dolgoznak, hogy vállalkoznak, hanem azáltal, hogy kockáztatnak is, a közönség javára.

Természetesen mekkérdézhethetünk: akkor mi lesz a többiekkel? Azokkal, akik vagy nem eléggé vállalkozó kedvűek, vagy nem rendelkeznek az ehhez szükséges tőkével, szakismeretekkel? Józán számítás szerint ők sem járnak rosszul. Hiszen a vállalatoknál is egyre értékesebb lesz a jó szakember, s nyilván anyagiakban is mindent megtesznek majd azért, hogy megtartsák legszükségesebb szakembereiket. Legfőbb a félig-meddig fölösleges emberek kárára differenciálnak majd a vállalatok. Ha pedig félig-meddig fölösleges embereiket emiatt elveszítik? Hát akkor hiányukat kénytelenek lesznek technológiai fejlesztéssel vagy jobb üzemi és munkaszervezéssel pótolni, amíg megint csak jó szakemberekre lesz szükség. E folyamatok eredményeként pedig várhatóan nemcsak a termelékenység javul majd, hanem megnő a valóban jó szakemberek árszija is, ami talán segít deformált értékrendünk helyreállításában, s az oly annyira szükséges, a jövőnkét szolgáló utánpótlás biztosításában is.

S hogy mi lesz azokkal, akik nem képesek, vagy nem tudnak lépést tartani sem szakmai képzettségükben, sem vállalkozókedvben? Nyilván náluk érvényesülnek majd azok a szociális szempontok, amelyek eddig egész berendezésünket áthatották. Áthatották, mert kevés elosztási alvonal volt ahhoz, hogy mindenki számára biztosítsuk a jövedelmek kielégítő minimumát, s közben jelentős mértékben differenciálni is tudjunk. Am a nagyobb vállalkozókedvvel, jobb szakmai megalapozottsággal végzett munka szükség szerűen javítja majd gazdaságunk termelékenységét, bővíti elosztható javainkat. Több lehetőség lesz tehát a nagyobb mértékű, valóban hatásos differenciálásra a végzett munka mennyisége, minősége, értéke szerint úgy, hogy közben biztosítsuk a jövedelmek kielégítő minimumát is. S differenciálni tudunk végre a bérekben vállalatok között is, hogy a legjobb szakemberek oda menjenek, ahol a legértékesebb munkát végezhetik a népgazdaság számára.

A pezsdülés idejét éljük, igaz, egyre nehezebb külgazdasági feltételek között. Gvors és nagymértékű iavulást éppen ezért aligha várhatunk az új modellektől, s az általuk biztosított új lehetőségektől. De várhatjuk azt, hogy ez is hozzásegít bennünket életszínvonalunk megőrzéséhez. Ahhoz, hogy rugalmasabb és kielégítőbb módon reagálhassunk a világgazdaság által szinte naponta támasztott új követelményekre. Hiszen mindez elsősorban az emberekben múlik. Mi pedig éppen az emberit tényezőit igyekszünk egyre fontosabbná tenni, kitágítva mozgásterének határait.

Szavay István

Folyamatos betegellátás

Az egészségügy ötnapos munkarendjéről

Januártól az egészségügyben is bevezetik az ötnapos munkarendet. Mit jelent ez? Jó lesz vigyázni a megbetegedéssel? Vagy csak hétfőtől péntekig szabad? Minden félreértést elkerülendő: egyetlen, az új egészségügyi munkarend kidolgozásán fáradozó szakembertől sem hallottunk ilyen felszólítást. Eppen ellenkezőleg. Az ötnapos munkahétre történő áttérés — amelynek előkészítő munkáját az Egészségügyi Minisztérium és az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete nagy körültekintéssel, minden részletre kiterjedően kezdte el — az egészségügyi dolgozók munkarendjén változtat, s nem a betegellátásra vonatkozik. Növekednek ugyan az egészségügyre háruló feladatok, de a külföldi tapasztalatok — elsősorban a Csehszlovákiában, az NDK-ban szerzetek — alapján elmondható, végeredményben az egészségügyi dolgozók megelégedését főjára kiváltani.

A fő kérdések: hogyan alakul az egészségügyi dolgozók munkarendje január 1-től, s hogyan befolyásolja ez a beteg- és gyógyászati ellátást? A minisztérium csak irányelveket adott az átállás megszervezéséhez, hogy a helyi sajtóságok figyelembevételével rugalmas megoldásokat találjanak az intézmények vezetői. A felkészítés során Csongrád megyében már augusztusban járási-városi főorvos értekezletet tartottak, amelyeken megfogalmazták a leglényegesebb alapelveket. E szerint január 1-től az eddigi heti 44 óras munkaidő 42 órára csökken, a folyamatosan működő egészségügyi és szociális intézmények három műszakos dolgozói pedig (ápolónők, ápolók, szülész-nők, gondozónők, a mentőszolgálat dolgozói) heti 40 órát dolgoznak öt nap alatt. A törvényesnél rövidebb munkaidőben foglalkoztatottak, valamint az eddigi 36, 40, 42 órában dolgozók (nyugdíjasok, mellékfoglalkozást ellátók) munkaidője változatlan marad. Ehhez kapcsolódik a munkaközi szünet, amely napi 20 percnél rövidebb nem lehet. Ezt az egy műszakos munkahelyeken a napi munkaidő megszakításával adják majd ki, a két és három műszakos munkahelyeken a műszak megkezdése előtt, vagy befejezése után biztosítják. A szabadnapokat hétfőre, illetve összevonva 30 vagy 180 napon belül minden egészségügyi dolgozó megkapja. A beosztások elkészítésekor ügyelni kell arra, hogy a három műszakos dolgozók havonta legalább két szabadnapot szombaton kapjanak meg, s azok ily módon kapcsolódjanak a hétvégi pihenőnaphoz, a vasárnaphoz.

Egybehangzóak a vélemények

nyek abban, hogy az ötnapos munkarend gördülékenységére a jó állapotú, az alapszinten befejezett orvosi beavatkozásoknál vagy bukik. Ezért a környezetben munkaidőjét a rendelési idő meghosszabbítására kell felhasználni. Az egységes állásfoglalás szerint napi öt órát kell rendelniük két részletben, délelőtt és délután. A rendelési időnek alkalmazkodnia kell a helyi szokásokhoz, a lakosság egészségügyi ellátását egyenletesen kell biztosítani.

A hétfői biztonságos betegellátás érdekében a kórházakban felvételi részlegként szerveznek, amelyekhez igazodik a laboratóriumok, a röntgenosztályok kiszolgáló tevékenysége. Így a tervek szerint szombaton és vasárnap felgyorsul, non-stop válik az orvosi ellátás. Kórházainkban, klinikáinkon ügyelnek arra, hogy a betegek ne érezzék hátrányát az ötnapos munkahétnak. A mostani, hagyományos gyakorlat tapasztalatai biztatóak, hiszen a beutalások 90 százaléka eddig is a megfelelő osztályra történt.

A klinikák dolgozóira ugyanolyan feladatok várnak mint a többi fekvőbeteg-ellátó intézmények szakembereire. A hétfői központi ügyelet új rendszerének kialakítása jövőre fejeződik be. Szegeden, Kisteleken, Mórahalmon, Szentesen, Hódmezővásárhelyen, Csongrádon és Makón lesz központi ügyelet. Korszerű felszereléssel, terepjáró gépkocsikkal, rádiótelefonokkal látják el az ügyeket, amelyek ellátási területe kibővíül, s várhatóan alkalmasak lesznek arra, hogy minél több betegnek biztosítsák a gyógyulást hozó ellátást. Amíg ez a rendszer nem funkcionál, addig január 1-től is a jól bevált szombati, vasárnapi ügyeleti rend lesz érvényben, péntek estétől hétfő reggelig.

A gyógyszerárak természetesen igazodnak az új követelményekhez. Hétfőre Szegeden továbbra is legalább öt gyógyszerár — az SZTK, a Dugonics téri, a tarjáni, a Kossuth Lajos sugárúti és a Kívó utcái — tart nyitva, illetve ügyeletet. Vasárnap a községekben zárva lesznek a gyógyszerárak, csakúgy mint eddig. Az akut, sürgős ellátást igénylő gyógyszereket a kórházi orvosoknak kell biztosítani.

A tanácsi egészségügyi intézményekben 8234, az egyetem klinikáin és intézeteiben 2954 dolgozót érint az ötnapos munkahét. Az érdeklőkben nekünk, kivülről is akad azért tennivaló. Igazából nincs más dolgunk, mint hogy megérten, türelmesen fogadjuk az esetleges zökkenőket, s egy kicsit jobban alkalmaz-

kodjunk egészségünk öreihöz.

Az ötnapos munkarendre való áttérésről is szó esett azon az egészségügyi aktívülésen, amelyet tegnap, szardán tartottak Újszegeden, a megyei tanács oktatási és továbbképzési intézetének nagytermében. A Csongrád megyei pártbizottság, az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének megyei bizottsága és a megyei tanács vb egészségügyi osztálya által rendezett ülésen, dr. Szilárd János egyetemi tanár, a SZOTE rektorhelyettese, a megyei etikai bizottság elnöke vitaindító előadásában más időszerű egészségpolitikai kérdéseket, mint a területi elv érvényesítése, az integráció szükségessége, a demográfiai helyzet főbb jellemzői — is foglalkozott.

Az ülésen felszólalt dr. Ribári Ottó, a SZOTE professzora, Gyovai Lajosné, a szentesi városi tanács képviselőjében, dr. Kassai Miklós, a vásárhelyi kórház igazgató-főorvosa, dr. Széi Éva, a szegedi egészségügyi főiskolai kar igazgatója, dr. Bod Péter, a szentesi kórház igazgató-főorvosa, dr. Csehák Judit, a SZOT titkára felszólalásában az egészségügyi társadalompolitikai jelentőségét hangsúlyozta, majd a további fejlesztések lehetőségeit vázolta. Szólt az egészségügyi fejlesztéssel, a rehabilitációval, a nyugdíjasok foglalkoztatásával kapcsolatos tervekéről is. Szót kért Rákos Gyula, a megyei orvosszertári központi igazgatója és dr. Koncez János, a megyei pártbizottság titkára.

Tegnap délelőtt a megyei pártbizottság székében dr. Komocsin Mihály, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára fogadta dr. Csehák Juditot. A fogadáson részt vett dr. Koncez János és dr. Dobóczy Károlyné, az SZMT titkára is. Dr. Csehák Judit ellátogatott az OTKI Egészségügyi Főiskolai Kar védőnőképző szakán szegedi tagozatára, ahol dr. Széi Éva a képzési feladatokról tájékoztatta a vendéget.

Az ezredik irányvonalat

Ünnepélyes külsőségek között indították el szardán Tatabánya-felső vasútállomásról az idei ezredik szennel megrakott irányvonalat. A harmincny kocsiból álló szerelvény teljes terheléssel 1500 tonna szenet vitt a bányászvárosból Szolnokra. A vasúti teherszállításnak ez a leggazdaságosabb módszere, mert ezek a szerelvények

Bővíti szolgáltatásait az autókлуб

A maga tízezer tagságával a Magyar Autókлуб eddig szegedinek, 1982. január elsejétől Csongrád megyének nevezett szervezete jelentős erőket mozgathat meg a kulturáltabb közlekedés megteremtésében. Ennek feltételei 1981-ben különösen sokat javultak: a Szegeden 7600, a megye városában és községeiben 2600 klubtagot összefogó szervezet 18 csoportja a szolgáltatási színvonal és az oktatás-to-

vábbképzés, valamint a turizmus támogatása terén újabb eredményekkel büszkélkedhet — állapította meg az autókлуб elnöksége legutóbbi, az 1981-es esztendő munkáját értékelő ülésén.

A szervezet önfenntartó-önellátó gazdálkodásában már az idén is az a cél érvényesült, hogy a szegedihez hasonló színvonalú szolgáltatásokkal segítsék a „vidéki” autósokat és motorosokat. Ehhez hozzájárult a megyei tanács 1,2 millió forintos támogatása, s így az idén Szentesen, jövőre pedig Hódmezővásárhelyen műszaki állomás építése vált lehetővé. A községekben működő csoportok sem „mostohagyerek”. Zsombón már

kialakították a mini műszaki állomást, s jövőre tíz községben szeretnék a zombói tapasztalatokat hasznosítani. Az idén Kisteleken segélyszolgálati műszaki állomást, Csongrádon autós barkácsolóhelyt és új klubirodát nyitottak a szegedi állomáson pedig az ügyfél-

forgalom növekedése miatt új — s bekerített — autóparkolót alakítottak ki.

Az autókлуб műszaki szolgáltatásait változatlanul önkéntes áron vehetik igénybe a klubtagok — nyilvánvalóan ez is kedvelte tette a szervezetet az alvázvédelmi, a hatósági műszaki vizsztatást, az alsó és felső mosást, zsírast és olajcserét igénylők körében. (Jövőre egyébként autóközvetítési szalon is nyitnak a klub szegedi állomásán.) Az oktatási díjak emelkedése ellenére sem csökkent a tanfolyamokra jelentkezők száma — az idén elkészült új oktatókabinetek, a felkészülést megkönnyítő „elektromos tanár”-nak is része lehet ebben.

Az elnökség tagjai — tekintettel a növekvő taglétszáma — a szervezeti élet keretét meghatározó új működési szabályzatot fogadtak el, mely a klubtagság társadalmi vezetőségének és „hivatásos” ügyintézőinek alkalmazottainak feladatait határozza meg.